

9 października 2018

Sekretarz Generalny OBWE
Ambasador Thomas Greminger

10 Beibitshilik Street
Z10K8H4 Astana, Kazachstan

W związku ze zbliżającą się wizytą w Astanie w celu wzięcia udziału w wydarzeniach związanych z 20. rocznicą otwarcia biura OBWE w Kazachstanie, które odbędzie się 11 października 2018 r., zwracamy się z uprzejmą prośbą o wyrażenie zaniepokojenia z powodu następujących naruszeń praw człowieka i wolności w Kazachstanie: wolności słowa, przypadków prześladowania dziennikarzy i blogerów oraz ciągłego naruszania wolności zgromadzeń i prawa do pokojowego protestu. Niniejszym wzywamy OBWE do większego zaangażowania się w poprawę sytuacji w zakresie praw człowieka, a zwłaszcza do skupienia się na obserwacji przesłuchań sądowych w sprawach o podłożu politycznym w naszym kraju. Wzywamy OBWE do bardziej zdecydowanego i skutecznego wspierania Kazachstanu w wypełnianiu jego międzynarodowych zobowiązań w ramach organizacji w dziedzinie rozwoju demokracji i zapewnienia rządów prawa i praw człowieka.

W szczególności chcielibyśmy zwrócić Państwa uwagę na następujące przypadki. W 2016 roku pokojowe protesty przeciwko nowelizacji Kodeksu Ziemskiego doprowadziły do zatrzymania około 1000 osób (w tym 55 dziennikarzy), z czego 30 protestujących zostało aresztowanych. W dniu 10 maja 2018 r. policja użyła nadmiernej siły podczas pokojowego protestu, którego uczestnicy chcieli zwrócić uwagę delegacji Parlamentu Europejskiego na problemy związane ze stosowaniem tortur wobec osób zatrzymanych i więźniów. Spośród 150 zatrzymanych ok. 40 protestujących zostało pociągniętych do odpowiedzialności administracyjnej. W dniach 17-18 września 2018 r. w Astanie i Almaty policja zatrzymała kilku przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, którzy chcieli spotkać się z posłami do Parlamentu Europejskiego.

Obrońcy praw człowieka i działacze praw człowieka, m.in. Elena Semenova, są prześladowani nawet za zgłaszanie skarg do posłów do PE w pomieszczeniach Parlamentu Europejskiego. Prawo pani Semenovej do przemieszczania się zostało ograniczone i 8 października 2018 r. nie mogła opuścić Kazachstanu, aby wziąć udział w spotkaniach PACE. Aron Atabek (Edigeev), dysydent i poeta, jest więziony od ponad 11 lat. Ponadto, z naruszeniem wyroku sądu, na mocy specjalnego tajnego zarządzenia Komitetu Systemu Więziennictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Kazachstanu, jest on przetrzymywany w areszcie śledczym, praktycznie w warunkach całkowitej izolacji.

Wszelkie kontakty z pokojowym ruchem opozycyjnym „Demokratyczny Wybór Kazachstanu”, który, naszym zdaniem, został bezzasadnie uznany przez sąd za ekstremistyczny, są blokowane poprzez naciski, groźby i prześladowanie, w tym również

poprzez ściganie karne, co w niektórych przypadkach kończy się długotrwałym pozbawieniem wolności. Poniżej znajduje się tylko kilka przykładów ofiar takich prześladowań politycznych: Muratbek Tungishbayev, Ablovas Dzhumayev i jego żona Aygul Akberdiyeva, Bakiza Khalelova, Aset Abishev, Almat Zhumagulov, Kenzhebek Abishev i inni.

Pomimo uwolnienia kilku więźniów politycznych, ściganie nowych działaczy i blogerów z powodów politycznych nie ustaje, a liczba takich przypadków nadal jest wysoka. Kazachstańscy obrońcy praw człowieka sporządzili listę ponad 50 przypadków ścigania karnego bez pozbawienia wolności i 18 przypadków zatrzymania na podstawie zarzutów umotywowanych politycznie.

OBWE powinna zwrócić uwagę na najpilniejsze sprawy i zaapelować do kierownictwa Kazachstanu o natychmiastowe uwolnienie więźniów politycznych: Maksa Bokajewa, Iskandera Yerimbetova i Mukhtara Dżakiszowa - zgodnie z decyzją Komitetu Praw Człowieka ONZ oraz oświadczeniami Grupy Roboczej ONZ do spraw arbitralnego przetrzymywania i Specjalnego Sprawozdawcy ONZ ds. tortur.

Apelujemy do Państwa z prośbą o rozwiązanie wraz z władzami Kazachstanu kwestii przywrócenia mandatu Centrum OBWE w Astanie i wzmocnienia jego roli w monitorowaniu naruszeń praw człowieka i wolności w Kazachstanie oraz informowaniu o nich społeczności międzynarodowej - zgodnie z postanowieniami dokumentu Moskiewskiego Spotkania Konferencji OBWE w sprawie Wymiaru Ludzkiego z 1991 r., odnoszącego się do eksterytorialnego wymiaru praw człowieka, to znaczy uznającego, że nie są to sprawy wewnętrzne państwa członkowskiego OBWE. Dla nas bardzo ważne jest, aby Biuro OBWE w Astanie uczestniczyło w monitorowaniu procesów sądowych w sprawach o podłożu politycznym w ramach prowadzenia międzynarodowego monitoringu i zapewnienia oskarżonym prawa do sprawiedliwego procesu.

OBWE powinna wezwać władze Kazachstanu do zmiany kodeksu karnego i usunięcia niejasnych definicji, takich jak: „znieśławienie”, „podżeganie do nienawiści społecznej”, „świadome rozpowszechnianie fałszywych informacji”, „ingerowanie w działalność organów państwowych”, „naruszanie porządku organizowania wieców”, „promowanie nielegalnych zgromadzeń”, które służą jako pretekst do politycznie umotywowanego pozbawienia wolności i ścigania karnego dziennikarzy, blogerów, obrońców praw człowieka, liderów związków zawodowych i działaczy społeczeństwa obywatelskiego.

OBWE powinna potępić i zażądać zaprzestania stosowania odwetowego leczenia psychiatrycznego i systematycznego stosowania tortur wobec więźniów i podejrzanych w Kazachstanie.

Sygnatariusze:

Yevgeny Zhovtis, działacz na rzecz praw człowieka, Almaty

Bakhytzhana Toregozhina, obrończyni praw człowieka, Almaty

Zauresh Battalova, działaczka na rzecz praw człowieka, Astana

Rozlana Taukina, dziennikarka, Almaty

Galym Ageleuov, działacz na rzecz praw człowieka, Almaty

Lukpan Ahmedyarov, dziennikarz, Uralsk

Erlan Kaliyev, działacz na rzecz praw człowieka, Almaty

oraz ponad 150 innych sygnatariuszy